

SONGY NENÁVISTI

Politická píseň jako všecky písně
může býti krásná nebo ošklivá,
jako rudá růže z pohnojené plísně,
jako z panských luhů houba prašivá.

5 Sloky, verše, rýmy nejsou věci svaté,
básník v říze kněžské komický je brach.
Opěváš-li jednou sladké city vzňaté,
jindy hořce zazní zklamání a krach.

10 Aj své city tvrdé, mstivé, blasfemické
do svých písní můžeš směle zrýmovat.
Účel vždycky světil prostředěcky lidské.
Ale nezapomeň strašně milovat!

15 V tom to vězí jen, jak medu trocha v květu,
barvami ni vůní nelákavého.
Nejkrásnější báseň z jedovatých tretů
méně je než výkřik pro vražděného.

20 Jenže vražděnými mohou být i vrazi.
Oči protři si, bys viděl skutečnost.
Mnoho všude mračen, temnoty a sazí,
jedna svítí pravda, jedna chybí ctnost.

Dělník a sedlák, ti mají mozoly,
kvetou jim na dlaních v létě i v zimě.
Smutné jsou hore děravé stodoly,
smutnější dole tovární břímě.

5 Je smutná práce pro pány domácí,
je smutné otroctví nájemníků:
chudák smí žít jen, když se vyplácí,
podnoží národ nevlastníků.

10 Podnoží komu?
Aj u sta hromů!

Ježí se v krajích černými troskami
loupežných pánů tvrze a hrady.
V smokingu táhne dnes kluby a bankami
loupežný rytíř ze správní rady.

15 Je Polák, Maďar, Francouz či Žid?
Pevniny, ostrovy, okeány,
hlubiny země, sněmovny i lid —
domov mu širý, dokořán brány.

20 A jmenuje-li se dneska Stavisky,
předvčírem Stinnes a Kreuger včera,
jsou to jen vražedná chapadla na zisky
jediné obludy z krachu a šera.

25 Chapadlo velké senzací zavání,
chapadlo malé malou hru hraje;
světová obluda vykořisťování
na celém životě sedí a saje.

30 Světová obluda chapadlovitá
klid však už ztrácí, přichází krída.
Stavisky, mrtvolu korupcí naditá,
zloději, lupiči, vrahu, — tys třída...

Ó matko,
 jediná, tisícerá,
 zářící sliby, nebezpečím šerá,
 je sladko
 5 sáti z tvých prsů nesčíslných,
 krve a zlata plných
 až po hrmu,
 v slzavém údolí pod mramory
 praménky tenké i celé hory
 10 dobrého pokrmu.

Úžasný pilíři
 strašlivé třídy, strašlivějšího světa,
 na jehož talíři
 v palácích jasných i v temnotách ghetta
 15 nemnozí mají všechno — zástupy nic,
 ohromné, ponuré roje zčernalých letavic
 na nebi společnosti,
 jež v sudbě má dokonáno
 a nechce složit kosti
 20 v červené ráno.

Ó strome, nejrozvětvenější
 nad naší bídou a hloupostí zdejší,
 koruna širá věčně ti kvete,
 včelkami bzučíc,
 25 mučíc a zaučujíc,
 list pučí za list, jež vítr snad smete,
 a kořání tvoje,
 jež všude má půdu z dobrého hnoje,
 kde mamon a zoufalství oči své poulí,
 30 objalo zeměkouli.

Bez tebe,
bez tvého zlata, krve a sliny
zvrátily by se zásluhy i viny,
peklo i nebe,
35 sytost i hlad.
Tu umřelo by příliš mnoho vnaď.
A světa pán by ztratil moci pel
a pravď svých oddané psíky.
Snad dokonce volky nevolky by šel
40 pracovat do fabriky.

MUŽ, JENŽ SE CHVĚJE

(Z němčiny)

Zelení zahrad kráčí muž, jenž se chvěje,
a jarního dne nevidí.
Slyšte, co tento muž, jenž se chvěje,
šepotem dí:

- 5 „Vidíte lesy, květiny, nebesa.
Nemohu hvězd vašich zříti.
Kvetoucí země pro mě neplesá,
mně horečnou hrůzou se chvěti.
Můj svět není svět váš, je jiný.
10 Cítím v něm bomby, rakety, smrtící plyny.
Nad všemi vrcholky klid — toť váš je les!
Můj les mnou lomcuje jak běs,
bouře v něm burácejí —
vím, proč se chvěji.
15 Můj svět je pouhý zákop jen,
střepiny žere, pije hlínu.
Můj svět je tankovou ocelí rozbrázděn,
říš rozežraných stínů.
Můj svět je smrt, jež vyje prostorem,
20 zahrada hrdinského lkání.
Můj svět je vše, co hrozí všem.
Můj svět je pozor a meldování
rozbitých rukou, roztříštěných čel
a rozdrásaných lidských tváří;
25 do lidských mozků nalít by chtěl
trychtýři bomb svou záři.
Vy o studánkách víte, o bezu a jaru,
o skřivanech, kosech, rákosnících.
Já slyším ustavičně jen zpěv zmaru
30 tisíců hlavní bubnujících,
vesnice hořet zřím,
rakety, vrhače, bomby a dým.

Dusím se v bahnu, a čich můj loví
plyny, jež plazí se v růžovém křoví.
35 Zrak a sluch zbystřeny
se na pozoru mají,
nervy jsou ztraceny,
nepomáhají.
V každické chvíli,
40 a v každé vteřině,
strach ve mně kvílí,
hrůza má své žně.
Tu se bráním, tu sebou trhnu,
tu se chráním, tu k zemi se vrhnu.
45 Za okny všemi
a u všech vrat
strašidla nepřátelská je mi
potkávat.
Můj rozbitý svět sutinami zeje.
50 Jsem člověk, jenž se chvěje...“

Zelení zahrad kráčí muž, jenž se chvěje,
a jarního dne nevidí.

PÍSEŇ O HODNÉM MUŽI

(Z němčiny)

Hle, zbrojí a hudou
ve městech i vzduchu,
že brániti budou
na vodě i suchu
5 vlast svou a čest.
A dí:
Nepřítel bdí.

Zvou po rezidencích
se, kramáři věční,
10 a na konferencích
se řeční a řeční.
Tak slepují pakty.
A dí:
Přítel náš bdí.

15 Kdo přítel děl?
Kdo nepřítel?
Toť přece zcela jasný krám,
i když to skrývá budoucnost.
Lid má vždy jednak řádnou zlost,
20 pak důvěru a srdnatost.
Já se v tom ovšem nevyznám:
kdo proti komu a kdo s kým.
Jsem hlup, že toho nevidím,
tak hlup, že se vždy zastydím
25 se ptáti.
Kdyby tak někdo vysvětlení nám
chtěl dáti:

Hle, z jejich vůle jsi tak hlup,
neb třeba jim, bys zůstal hlup.
30 Chce každý politický sup,

by lid byl všude jak ty hlup.
Muž taký nejpotřebnější,
mu hloupost chléb je vezdejší.
Ty žiješ hlup a umřeš hlup,
35 té nehloupější smrti lup.
Ty všechno klidně vyslechněš,
pak dýmku zapálit si jdeš
a růžovým se díváš sklem.
Ty jsi ten hodný muž.
40 Ty trpíš dál a trpíš něm,
jsi v koncích se svým rozumem,
nemůžeš chápat už.
Ty jsi ten hodný muž.

ŽIVOT DO ODVOLÁNÍ

(Z němčiny)

My mladí tu v kole,
my mladí tam dole,
z nás žádný nebude starý muž.
Žijíce do odvolání,
5 budeme zavoláni
brzy už.
My jistě nezemřeme jako starci.
Laskaví dárci
nám vzácnou kostru půjčili na pár let,
10 v posteli nebudeme však cepenět.
Někdy vráz
si zavolají nás.
Chlapa za chlapem.
A jdem.
15 Kam? Mlč a pal.
Do bahna hrobu hrdinského,
do lázně z moku železného.
Kdo povel dal?
Zbrojařských průmyslníků klub,
20 pánové Armstrong, Schneider-Creuzot, Krupp
a ostatní dranti,
děloví, muniční fabrikanti.
Vždyť děla nejsou tuctový druh,
chraniž bůh!
25 Děla
musí se vyplácet.
Kde by byl rozpočet,
kdyby jen rezavěla.
Každému dělu náleží dvanáctičlenná rota.
30 To je statisticky zjištěná kvóta.
Teprve když je dvanáct mužů odděláno,
je dělo poctivě amortizováno!

A jdouce do pohodlí
v zbrojařských průmyslníků klub
35 pánové Armstrong, Schneider-Creuzot, Krupp
se modlí:

„Pomoz bůh,
aby to nebylo jen jedenáct much.
To by se dělo špatně amortizovalo,
40 a nás by to do kostí blamovalo!“

Do kostí koho?

Stoj, noho!

Dvanáct mužů je tucet. Nezapomeň, mládí!
Ať žije zbrojařský průmysl, kamarádi!

ROCKEFELLEROVSKÝ SONG

(Z němčiny)

V Americe, kde si žijí,
přesně: ve Filadelfii
nemůž jeden starý muž
žítí ani umřít už.

5 Pokřiven, než dohnije,
straší tu jak mumie.

Amerika vlastní jeho,
a je to John Rockefeller
z trastu petrolejového,
10 od letadla propeler.

Četné prameny jsou sice
na pevnině Americe,
z kterých nafta prýští nám:
vládne všemi jen on sám.

15 Ale všečen petrolej
marně tančí mu svůj rej:

Cítí Amerika země,
cítí i John Rockefeller:
Dokonáno, vážne temně
20 na všech stranách propeler.

Více nežli tasemnice
muž ten v zemi Americe
naftu z Baku proklíná,
poněvadž už ví a zná
25 ty, jimž padla do rukou
s jejich silou neznámou.

Chví se pouze Amerika?
Chví se jen John Rockefeller?
Že tu vznikne, co tam vzniká?
30 Že se změní propeler?

Na pevnině americké
rozklad ničí tělo lidské.

V nouzi volá doktory,
před smrtí chce opory.

35 Není nouze o radu.

Nezastavíš rozkladu.

Je to pouze v Americe?

Je to jen John Rockefeller?

Všude rozklad. Všude bída

40 změnění brzy propeler.

SONG BULVÁRNÍ KRYSY

Můj těžný důl je hloupost lidská,
má metoda je politická,
má firma čte se: Špína.
Oškubu zazobané trubce,
5 kupuji zneuznané hlupce,
ryba má vodu, a já rmut.
Kupuji fráze, klepy, pověry,
senzace, vraždy, manžel. nevěry,
koupím a prodám hned.
10 Sedejte na můj lep.

Já nejsem revolver, já jsem kanón,
v baru mi sedí na klíně Manon,
ferbla si dávám v bohatém klubu:
já na to mám, že drzou mám hubu.

15 Já se dám třeba s oslem oddat
a prodám všechno, co lze prodat,
kdo prodá, také koupí.
Já všechno mám a všechno dodám,
stávku jsem prodal, národ prodám,
20 tam vlast, kde kšeft, tam čest, kde zisk.
Prodávám lži a prádla špinavá,
prodávám luze hesla hořlavá,
koupím a prodám hned.
Sedejte na můj lep.

25 Já nejsem revolver, já jsem kanón,
v baru mi sedí na klíně Manon,
ferbla si dávám v bohatém klubu:
já na to mám, že drzou mám hubu.

30 Já nejsem štika, já jsem candát,
mně blbci vždycky dají mandát,
a papír všecko snese.
Mně strašně se chce diktatury,
to se ví, že jen oné shůry,
jež deptá lid a chrání žok.
35 Chci vládnout silnou rukou, pařátem,
chci se mstít za to, že jen gauner jsem,
za jeden mluvím svět:
Sedejte na náš lep.

40 V baru mi říká spanilá Manon:
Ty nejsi revolver, ty jsi kanón.
Všickni jsme tací v tom našem klubu.
O náplast řveme na drzou hubu.

SYPEJTE PTÁČKŮM

I

Krásné jsou sněhy
alespoň chvilku,
když pouští z něhy
zvonící pilku,
5 zubatý jas.
Před oknem vrabci,
sýkory, kosi
co malí chlapci
a všickni boši,
10 rozprch a sraz.

Strnadi s pěnkavou,
střízlík jak myška,
z doubravy za vodou
— nemysli liška —
15 strakapoud;
sedá to, přelétá,
běhá a skáče,
hodokvas proletá-
řů v domě spáče,
20 slavný kout.

Cpou se jak diví.
A nakrmeno
na plotě civí
rozčepejřeno
25 vrabčisko a
zdá se, že funí.
Ve sněhu jindy
koupou se, sluní,
když mívá lindy
30 polední hra.

Kos nosí ze zdi si
bobule černé,
jsme tu jak v Assisi,
a neobžerné
35 jsou hodiny;
zobáčkem sníh pívá
červenožlutým,
trylkem se posmívá
mrazíkům krutým
40 v ty tučné dny.

Sypeme ptáčkům
za okno krátce —
sypeme ptáčkům
i na zahrádce
45 a všehochuť;
kus toho žití,
jež neseje, nežne,
mimo se řítí
v krajině sněžné
50 přes naši hrud.

Lyrické chvílky nám
na okně zvoní;
epickým hodinám
splášených koní
55 však neujdeš.
Sypouce ptácatům
sypeme sobě,
krášíme chudý dům
v ohyždné době,
60 honíme veš.

II

Sypeme ptáčkům,
berou, kde najdou,
sypeme ptáčkům,
zazvoní, zajdou,
5 obláček, skvost;
sypeme ptáčkům,
nesejí, nežnou —
a posměváčkům
s moudrostí těžnou
10 radu a dost:

Sypejte ptáčkům,
nesypte lidem,
těm lidem hnije dům,
vesele, s klidem
15 nechte jej shnít.
Nešťasten, kdo se už
neumí smáti;
smáti se jako nůž,
ostří své znáti,
20 vědět a chtít!

Nesypte lidem,
nesypte tučným,
nesypte lidem
s titulem zvučným
25 mince, ni krev, ni čest.
Soudruh vám stačiž,
vyhodte pána,
jaképak: račiž,
jen práci buď dána
30 mozolná pěst.

Pozor si dávejte
na pěkný kabát,
dobře se dívejte,
nechce-li hrabat,
35 neshráb-li již;
jeden vás obírá
jen po zákonu,
druhého zavírá
po velkém shonu
40 železná mříž.

Z bahna a sazí
rostou jim vůdci,
zákešní vrazi,
falešní hudci,
45 v zahradě cap;
nad ním se klene
zlatý svět s díkem,
k moci se žene
splašeným býkem
50 z kloaky chlap.

Jsou tu i jinší,
vznešená sféra.
Rozumem řinčí
magnáti pera,
55 kaditelnice a kat.
S čím deset rodin
by vystačilo,
mu plyne z hodin,
v nichž hore milo
60 mu naslouchat.

A zcela nahoře,
kam nedojdete,
ve zlaté oboře
hovada cpete
65 bídou svých pout.
Apokalyptické
obludy jsou to.
Jen ruce nadlidské
přerazí pouto:
70 vůle a oběť a proud.

III

Nesypťe lidem,
ani těm dole,
nesypťe lidem
na shnilá pole
5 charitní směs.
Hladnému nedají,
dají to moři,
hladní se dívají
v zeleném hoři,
10 jak žere pes.

Až na chodníky
přetéká zboží,
a hladné šiky
množí se, množí
15 a zevlují.
Strašlivé tisíce
jsou toho lidu:
zbabělé ulice
benzín a bídu
20 jen vdechují.

Před chřtány šelem,
jenž svět nám žerou,
nestojí čelem
s železnou věrou
25 ocel a smích.
Netřeba chleba
ni spravedlnosti,
opíjí třeba
hladu tvé hlouposti
30 a chtíčů tvých.

Jsi přežrán hnusem
svých žurnalistů
či černým trusem
otylců v Kristu,
35 otroctví sloup;
na vlastenecký
lep jsi jim sedl,
své zrádce všechny
hřbetem jsi zvedl,
40 mají, žes troup.

A táhni, nezmeškej
fotbal či hokej,
jen si dej klacků rej,
circenses lokej,
45 jak to chce pán.
Na vše se vykašli,
svět tvůj je z gólů,
den ze dne blbneš-li
od pólu k pólu,
50 plníš jen plán.

Plán proti plánu.
Plán béd a zkázy,
plán zlatých pánů;
jen bratrovrazi,
55 a strašný pád —
a za tou liticí
plán cest a práce,
střed světa hubící
života zrádce,
60 sověty, rád.

Poznali jedni,
poznají druzí.
Možná až ve dni
poslední hrůzy
65 a žatvy hlav.

Nelze si vyžebrot
chleba i svobody.
Malý snad ještě hlad
plíží se národy,
70 kde žebrá dav...